

BIBLIA

OPOWIEDZIANA

Opowieść wszech czasów

BIBLIA

OPOWIEDZIANA

RAYAEL

Opowieść wszech czasów

TYTUŁ ORYGINAŁU

The Story

Copyright © 2005, 2008, 2011 by Zondervan

Published by arrangement with The Zondervan Corporation L.L.C.,
a division of HarperCollins Christian Publishing, Inc.

OPRACOWANIE

Max Lucado & Randy Frazee

TŁUMACZENIE Z JĘZ. ANGIELSKIEGO

Sławomir Rajzer

REDAKCJA

Andrzej Kosiński

KOREKTA

Marek Chadziński

Agata Pindel-Witek

PROJEKT OKŁADKI

Lukasz Kosek

SKŁAD

Lukasz Sobczyk

ZDJĘCIE NA OKŁADCE

Archiwum DW Rafael

Za zgodą wydawnictwa Pallottinum w książce wykorzystano:
Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu, Biblia Tysiąclecia, wyd. IV.

ISBN 978-83-7569-746-9

© 2018 Dom Wydawniczy „Rafael”

ul. Rękawka 51, 30-535 Kraków

tel./fax 12 411 14 52

e-mail: rafael@rafael.pl

www.rafael.pl

PRZEDMOWA

Zapraszamy do historii zbawienia – do Bożej historii

Książka, którą trzymasz w ręce, przedstawia najwspanialszą i najbardziej fascynującą historię wszech czasów, opowiadającą o Bogu prawdziwym, który kocha swe dzieci, przygotował dla nich drogę zbawienia i wytyczył szlak prowadzący do wieczności. Każde z opowiadań zawartych w poniższych trzydziestu jeden rozdziałach ukazuje Boga pełnego łaskowości, który przemawia, działa i słucha. Ukoronowaniem miłości Boga do człowieka było poświęcenie w ofierze własnego Syna, Jezusa, który dokonał prześlągnięcia za grzechy ludzkości i pojednał z Nim świat.

Na tym nie koniec – ten sam Bóg żyje i działa także dzisiaj. Nadal słucha, działa i obdarza nas swoją łaską, która obejmuje „wszystkie nasze codzienne sprawy”: nasze wzloty, upadki, rozterki, chwile zwątpienia i lęki, a co najważniejsze – naszą odpowiedź na Jego wezwanie. Jest to ten sam Bóg, który przebaczył Dawidowi jego występki, a Jonasza uratował z wnętrza wielkiej ryby. Jest to ten sam Ojciec w niebie, który jak kiedyś troszczył się o Izraelitów w czasie ich wędrówki przez pustynię, tak teraz pragnie być z nami podczas naszej drogi przez życie. Podaje rękę, żebyśmy

podnieśli się z naszych upadków. Zależy Mu, by doprowadzić nas do wieczności.

Modlimy się o to, żeby poniższe teksty zachęciły Cię do usłyszania wezwania, które Bóg do Ciebie kieruje, bo chce Ci pomóc napisać Twoje własne opowiadanie życia.

Max Lucado i Randy Frazee

WSTĘP

Prezentowana *Historia zbawienia* otwiera drzwi do Bożej prawdy. Każdy człowiek świadomie lub nieświadomie ich szuka: prowadzą bowiem do wolności, nadziei i do samego Boga! Biblia zawiera mnóstwo fascynujących opowiadań o miłości, walce, narodzinach, śmierci i cudach. Jest w niej poezja, kultura, historia i teologia. Prezentuje wydarzenia, które do końca trzymają czytelnika w napięciu, uczy historii, zahacza o socjologię. A to wszystko kręci się wokół jednego odwiecznego konfliktu: walki dobra ze złem. Choć opowiadania biblijne przedstawiają ludzi żyjących w odległych okresach historycznych i w różnych środowiskach, wszyscy jesteśmy do nich bardzo podobni.

Gdy będziesz czytać poniższą publikację, usłyszysz nie tylko o innych ludziach, ale dowiesz się też, jaki jest Bóg i co dla nas uczynił – także dla Ciebie. Przez te wszystkie opowiadania przewija się jedna zasadnicza myśl: Bóg Cię szukał i wyznaczył Ci drogę zbawienia – drogę, na której możesz wejść z Nim w bezpośredni kontakt.

Na poniższą książkę składają się natchnione przez Boga słowa Pisma Świętego. W trzydziestu jeden rozdziałach znajdują się teksty biblijne, które zostały starannie wybrane i chronologicznie uporządkowane. Fragmenty zapisane kursywą zawierają streszczenia części pominiętych, dzięki czemu łatwiej śledzi się fabułę. Wszystkie teksty zostały tak dobrane, by zachować główny bieg narracji. Taka metoda pozwoli uzyskać spójny obraz całej Biblii. Większe odstępstwa między akapitami sygnalizują, że jakiś tekst został pominięty.

W *Indeksie* na końcu książki wymienione są miejsca biblijne, które zostały w niej uwzględnione. Kolejnym cennym

dotatkim jest *Epilog*, będący krótkim podsumowaniem, ukazującym, jaki był wpływ historii zbawienia na losy świata. Pod koniec książki Czytelnik znajdzie również propozycje tematów, nad którymi warto się zastanowić samemu lub omówić w grupie. Prezentację zamyka spis bohaterów biblijnych z krótkim objaśnieniem, kto jest kim.

Wykorzystane w książce teksty z Pisma Świętego pochodzą z *Biblii Tysiąclecia* (Pallottinum, wyd. IV). Zależało nam na tym, by Pismo Święte można było czytać łatwo i płynnie, tak jak czyta się opowiadanie. Jednak *Historia* nie jest zwykłym opowiadaniem, ponieważ ma moc Cię przemienić: to, kim jesteś, co myślisz i jaki masz pomysł na swe życie. Czytając je, wchodzisz w kontakt z głęboką i przemieniającą prawdą.

Usiądź więc wygodnie i przewracaj kolejne strony tej historii – najprawdziwszej i najwspanialszej, jaką kiedykolwiek napisano.

ZARYS HISTORYCZNY¹

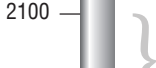
przed Chr.

1. Stworzenie: początek życia, jakie znamy

Stworzenie
Noe i potop
Narodziny Abrama (2166)

2100

2. Bóg tworzy naród

Abram przenosi się do Kanaanu (2091)
Narodziny Izaaka (2066)
Abraham składa Izaaka w ofierze (2050)
Narodziny Jakuba i Ezawa z Rebeki (2006)
Śmierć Abrahama (1991)
Narodziny Józefa z Racheli (1915)
Śmierć Izaaka (1886)

2000

1900

3. Józef: od niewolnika do zarządcy faraona

Józef sprzedany do niewoli w Egipcie (1898)
Jakub osiedla się z rodziną w Egipcie (1876)
Śmierć Jakuba (1856)
Śmierć Józefa (1806)

1800

1500

4. Wyzwolenie

Narodziny Mojżesza (1526)
Bóg zsyła plagi (1446)
Wędrówka przez pustynię, Bóg zsyła przepiórki i mannę (1446-1406)

1500

1400

5. Nowe przykazania i nowe przymierze

Mojżesz otrzymuje Dekalog (1445)
Mojżesz spędza 40 dni i nocy na górze Synaj (1445)
Aaron i złoty cielec (1445)
Budowa przybytku (1445)

1400

¹ Podane daty mają charakter orientacyjny i zależne są od różnych teorii interpretacyjnych.

przed Chr.

1450

1400

1350

1300

1100

1050

1000

950

6. Wędrowka

Mojżesz wysła szpiegów do Kanaanu (1443)
Śmierć Aarona (1406)
Izraelici obozują na równinach Moabu (1406)
Śmierć Mojżesza (1406)

7. Początek walki

Jozue zostaje nowym przywódcą (1406)
Izraelici wkraczają do Kanaanu (1406)
Podbój Kanaanu (1406-1375)
Śmierć Jozuego (1375)

8. Kilko dzielnych mężczyzn... i kobiet

Sędziowie zaczynają sprawować rządy (1375)
Rządy Debory (1209-1169)
Rządy Gedeona (1169-1122)
Rządy Samsona (1075-1055)

9. Wiara pewnej cudzoziemki

Czasy sędziów (1375-1055)
Noemi i Rut wracają z Moabu
Rut spotyka Boozą
Booz bierze sobie Rut za żonę

10. Kto wyżej siedzi, ten boleśniej upada

Narodziny Samuela z Anny (1105)
Samuel pełni służbę pod nadzorem Helego
Izraelici żądają króla
Panowanie Saula (1050-1010)

11. Od pasterza do króla

Samuel namaszcza Dawida (1025)
Dawid zabija Goliata (1025)
Saul kilkakrotnie próbuje zabić Dawida
Śmierć Saula (1010)
Dawid wybrany na króla (1010)

12. Król poddawany próbom

Panowanie Dawida (1010-970)
Dawid popełnia cudzołóstwo z Batszebą
Panowanie Salomona (970-930)
Budowa świątyni (966-959)

przed Chr.

1000

950

900

850

800

750

700

650

600

550

500

13. Król, któremu niczego nie brakowało

Śmierć Dawida (970)
Panowanie Salomona (970-930)
Salomon daje dowód wielkiej mądrości
Budowa świątyni (966-959)
Salomon bierze obce kobiety za żony i zdradza Boga

14. Królestwo rozdarte na dwie części

Podział królestwa (930)
Jeroboam I panuje w Izraelu (930-909)
Roboam I panuje w Judzie (930-913)
Achab panuje w Izraelu (874-853)
Jozafat panuje w Judzie (872-848)

15. Boży posłańcy

Działalność Eliasza w Izraelu (875-848)
Działalność Elizeusza w Izraelu (ok. 848-797)
Działalność Amosa w Izraelu (760-750)
Działalność Ozeasza w Izraelu (750-715)

16. Początek końca Królestwa Północnego

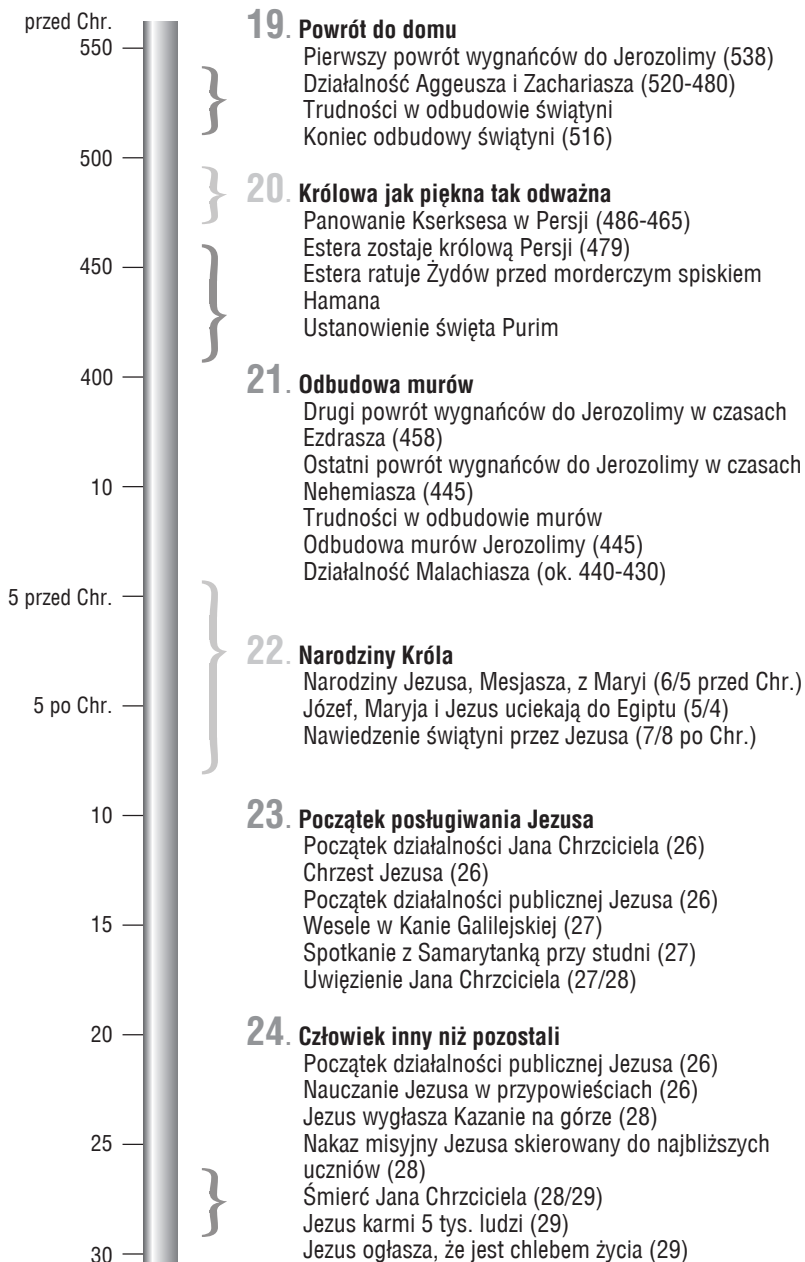
Upadek Izraela (722)
Deportacja Izraelitów do Asyrii (722)
Działalność Izajasza w Judzie (740-681)
Panowanie Ezechiasza (715-686)

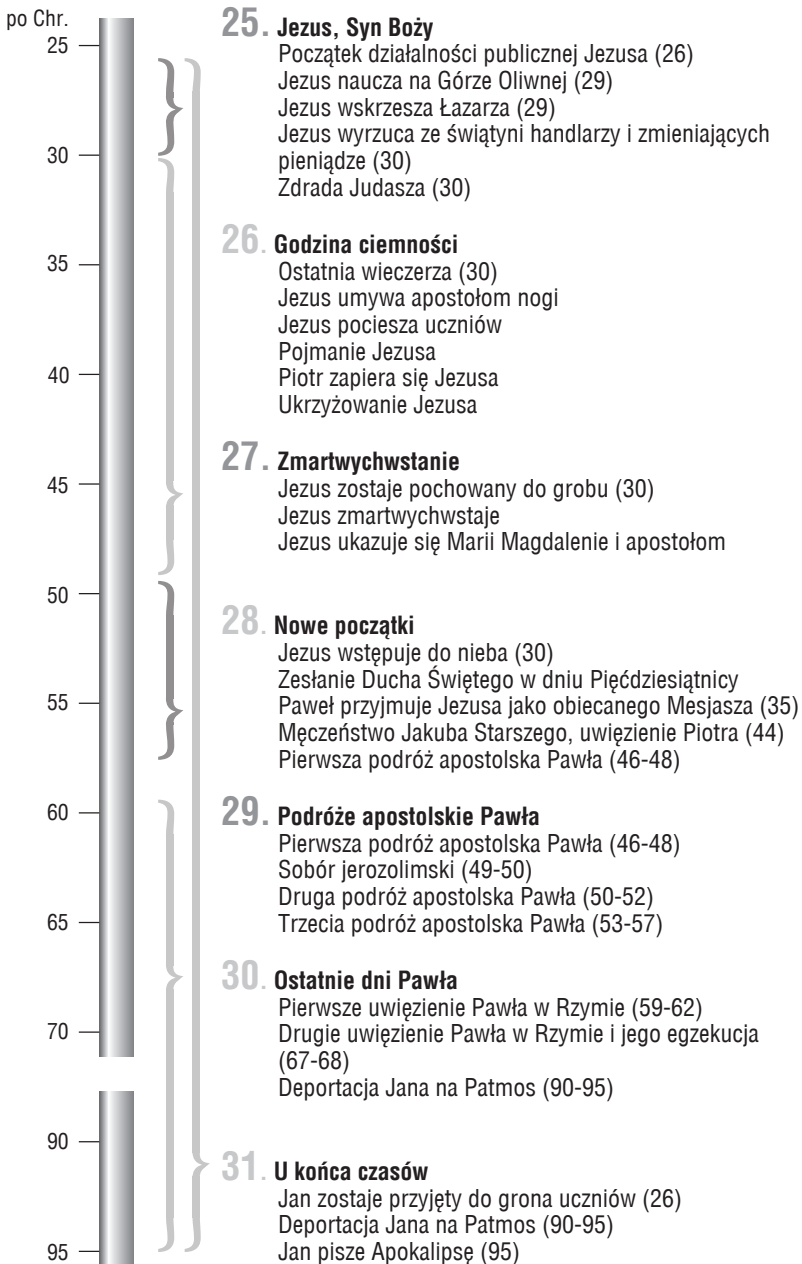
17. Upadek królestwa

Panowanie Manassesza (697-642)
Panowanie Amona (642-640)
Panowanie Jozjasza (640-609)
Działalność Jeremiasza w Judzie (626-585)
Panowanie Jojakima (609-598)
Panowanie Sedecjasza (597-586)
Działalność Ezechiela (593-571)
Zdobycie Jerozolimy (586)

18. Daniel na wygnaniu

Deportacja Daniela do Babilonii (605)
Działalność Daniela (605-536)
Panowanie Nabuchodonozora (605-562)
Daniel w jaskini lwów (539)
Zdobycie Babilonu (539)

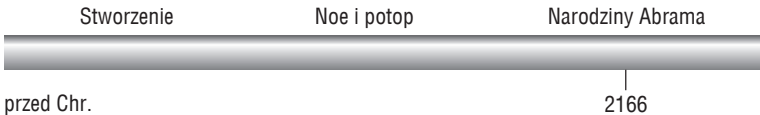

1

Stworzenie: początek życia, jakie znamy

Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię. Ziemia zaś była bezładem i pustkowiem: ciemność była nad bezmiarem wód, a Duch Boży unosił się nad wodami.

Wtedy Bóg rzekł: „Niechaj się stanie światłość!” I stała się światłość. Bóg widząc, że światłość jest dobra, oddzielił ją od ciemności. I nazwał Bóg światłość dniem, a ciemność nazwał nocą.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień pierwszy.

A potem Bóg rzekł: „Niechaj powstanie sklepienie w środku wód i niechaj ono oddzieli jedne wody od drugich!” Uczyniwszy to sklepienie, Bóg oddzielił wody pod sklepieniem od wód ponad sklepieniem; a gdy tak się stało, Bóg nazwał to sklepienie niebem.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień drugi.

A potem Bóg rzekł: „Niechaj zbiorą się wody spod nieba w jedno miejsce i niech się ukazuje powierzchnia sucha!” A gdy tak się stało, Bóg nazwał tę suchą powierzchnię ziemią, a zbiorowisko wód nazwał morzem. Bóg widząc, że były dobre,

rzekł: „Niechaj ziemia wyda rośliny zielone: trawy dające nasiona, drzewa owocowe rodzące na ziemi według swego gatunku owoce, w których są nasiona”. I stało się tak. Ziemia wydała rośliny zielone: trawę dającą nasienie według swego gatunku i drzewa rodzące owoce, w których było nasienie według ich gatunków. A Bóg widział, że były dobre.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień trzeci.

A potem Bóg rzekł: „Niechaj powstaną ciała niebieskie, świecące na sklepieniu nieba, aby oddzielały dzień od nocy, aby wyznaczały pory roku, dni i lata; aby były ciałami jaśniejącymi na sklepieniu nieba i aby świeciły nad ziemią”. I stało się tak. Bóg uczynił dwa duże ciała jaśniejące: większe, aby rządziło dniem, i mniejsze, aby rządziło nocą, oraz gwiazdy. I umieścił je Bóg na sklepieniu nieba, aby świeciły nad ziemią; aby rządziły dniem i nocą i oddzielały światłość od ciemności. A widział Bóg, że były dobre.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień czwarty.

Potem Bóg rzekł: „Niechaj się zaroją wody od roju istot żywych, a ptactwo niechaj lata nad ziemią, pod sklepieniem nieba!” Tak stworzył Bóg wielkie potwory morskie i wszelkiego rodzaju pływające istoty żywe, którymi zaroily się wody, oraz wszelkie ptactwo skrzydlate różnego rodzaju. Bóg widząc, że były dobre, pobłogosławił je tymi słowami: „Bądźcie płodne i mnożcie się, abyście zapełniały wody morskie, a ptactwo niechaj się rozmnaża na ziemi”.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień piąty.

Potem Bóg rzekł: „Niechaj ziemia wyda istoty żywe różnego rodzaju: bydło, zwierzęta pełzające i dzikie zwierzęta według ich rodzajów!” I stało się tak. Bóg uczynił różne rodzaje dzikich zwierząt, bydła i wszelkich zwierząt pełzających po ziemi. I widział Bóg, że były dobre. A wreszcie rzekł Bóg: „Uczynimy człowieka na Nasz obraz, podobnego Nam. Niech panuje nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym, nad bydłem, nad ziemią i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi!”

Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę.

Po czym Bóg im błogosławił, mówiąc do nich: „Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię i uczynili ją sobie poddaną; abyście panowali nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi”. I rzekł Bóg: „Oto wam daję wszelką roślinę przynoszącą ziarno po całej ziemi i wszelkie drzewo, którego owoc ma w sobie nasienie: dla was będą one pokarmem. A dla wszelkiego zwierzęcia polnego i dla wszelkiego ptactwa w powietrzu, i dla wszystkiego, co się porusza po ziemi i ma w sobie pierwiastek życia, będzie pokarmem wszelka trawa zielona”. I stało się tak. A Bóg widział, że wszystko, co uczynił, było bardzo dobre.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień szósty.

W ten sposób zostały ukończone niebo i ziemia oraz wszystkie jej zastępy [stworzeń].

A gdy Bóg ukończył w dniu szóstym swe dzieło, nad którym pracował, odpoczął dnia siódmego po całym swym trudzie, jaki podjął. Wtedy Bóg pobłogosławił ów siódmy dzień i uczynił go świętym; w tym bowiem dniu odpoczął po całej swej pracy, którą wykonał, stwarzając.

Oto są dzieje początków po stworzeniu nieba i ziemi.

Gdy Pan Bóg uczynił ziemię i niebo, nie było jeszcze żadnego krzewu polnego na ziemi, ani żadna trawa polna jeszcze nie weszła – bo Pan Bóg nie zsyłał deszczu na ziemię i nie było człowieka, który by uprawiał ziemię i rów kopał w ziemi, aby w ten sposób nawadniać całą powierzchnię gleby – wtedy to Pan Bóg ulepił człowieka z prochu ziemi i tchnął w jego nozdrza tchnienie życia, wskutek czego stał się człowiek istotą żywą.

A zasadziwszy ogród w Edenie na wschodzie, Pan Bóg umieścił tam człowieka, którego ulepił. Na rozkaz Pana Boga wyrosły z gleby wszelkie drzewa miłe z wyglądu i smaczny owoc rodzące oraz drzewo życia w środku tego ogrodu i drzewo poznania dobra i zła.

Pan Bóg wziął zatem człowieka i umieścił go w ogrodzie Eden, aby uprawiał go i doglądał. A przy tym Pan Bóg dał człowiekowi taki rozkaz: „Z wszelkiego drzewa tego ogrodu możesz spożywać według upodobania; ale z drzewa poznania dobra i zła nie wolno ci jeść, bo gdy z niego spożyjesz, niechybnie umrzesz”.

Potem Pan Bóg rzekł: „Nie jest dobrze, żeby mężczyzna był sam, uczynię mu zatem odpowiednią dla niego pomoc”. Ulepiwszy z glęby wszelkie zwierzęta lądowe i wszelkie ptaki powietrzne, Pan Bóg przyprowadził je do mężczyzny, aby przekonać się, jaką on da im nazwę. Każde jednak zwierzę, które określił mężczyzna, otrzymało nazwę „istota żywa”. I tak mężczyzna dał nazwy wszelkiemu bydłu, ptakom powietrznym i wszelkiemu zwierzęciu polnemu, ale nie znalazła się pomoc odpowiednia dla mężczyzny.

Wtedy to Pan sprawił, że mężczyzna pogrążył się w głębokim śnie, i gdy spał wyjął jedno z jego żeber, a miejsce to zappełnił ciałem. Po czym Pan Bóg z żebra, które wyjął z mężczyzny, zbudował niewiastę. A gdy ją przyprowadził do mężczyzny, mężczyzna powiedział:

„Ta dopiero jest kością z moich kości i ciałem z mego ciała! Ta będzie się zwała niewiastą, bo ta z mężczyzny została wzięta”.

Dlatego to mężczyzna opuszcza ojca swego i matkę swoją i łączy się ze swą żoną tak ściśle, że stają się jednym ciałem.

Chociaż mężczyzna i jego żona byli nadzy, nie odczuwali wobec siebie wstydu.

Bóg stworzył piękny świat i zappełnił go różnymi wspaniałymi stworzeniami. Spośród wszystkich stworzeń wyróżnił dwoje ludzi: Adama i Ewę, by mogli wejść z Nim w osobistą relację. Bóg im błogostawił, a oni rajska szczęśliwością dzielili się z Nim i ze sobą nawzajem. Dlaczego więc zapragnęli czegoś innego?

A wąż był bardziej przebiegły niż wszystkie zwierzęta lądowe, które Pan Bóg stworzył. On to rzekł do niewiasty: „Czy rzeczywiście Bóg powiedział: Nie jedzcie owoców ze wszystkich drzew tego ogrodu?” Niewiasta odpowiedziała wężowi: „Owoce z drzew tego ogrodu jeść możemy, tylko o owocach

z drzewa, które jest w środku ogrodu, Bóg powiedział: »Nie wolno wam jeść z niego, a nawet go dotykać, abyście nie pomarli«. Wtedy rzekł wąż do niewiasty: »Na pewno nie umrzecie! Ale wie Bóg, że gdy spożyjecie owoc z tego drzewa, otworzą się wam oczy i tak jak Bóg będziecie znali dobro i zło».

Wtedy niewiasta spostrzegła, że drzewo to ma owoce dobre do jedzenia, że jest ono rozkoszą dla oczu i że owoce tego drzewa nadają się do zdobycia wiedzy. Zerwała zatem z niego owoc, skosztowała i dała swemu mężowi, który był z nią: a on zjadł. A wtedy otworzyły się im obojgu oczy i poznali, że są nadzy; spleli więc gałązki figowe i zrobili sobie przepaski.

Gdy zaś mężczyzna i jego żona usłyszeli kroki Pana Boga przechadzającego się po ogrodzie, w porze kiedy był powiew wiatru, skryli się przed Panem Bogiem wśród drzew ogrodu. Pan Bóg zawołał na mężczyznę i zapytał go: »Gdzie jesteś?« On odpowiedział: »Usłyszałem Twój głos w ogrodzie, przestraszyłem się, bo jestem nagi, i ukryłem się«. Rzekł Bóg: »Któż ci powiedział, że jesteś nagi? Czy może zjadłeś z drzewa, z którego ci zakazałem jeść?« Mężczyzna odpowiedział: »Niewiasta, którą postawiłeś przy mnie, dała mi owoc z tego drzewa i zjadłem«. Wtedy Pan Bóg rzekł do niewiasty: »Dlaczego to uczyniłaś?« Niewiasta odpowiedziała: »Wąż mnie zwiódł i zjadłam».

Wtedy Pan Bóg rzekł do węża: »Ponieważ to uczyniłeś, bądź przeklęty wśród wszystkich zwierząt domowych i polnych; na brzuchu będziesz się czołgał i proch będziesz jadł po wszystkie dni twego istnienia. Wprowadzam nieprzyjaźń między ciebie i niewiastę, pomiędzy potomstwo twoje a potomstwo jej: ono zmiążdży ci głowę, a ty zmiążdżysz mu piętę».

Do niewiasty powiedział: »Obarczę cię niezmiernie wielkim trudem twjej brzemienności, w bólu będziesz rodziła dzieci, ku twemu mężowi będziesz kierowała swe pragnienia, on zaś będzie panował nad tobą».

Do mężczyzny zaś [Bóg] rzekł: »Ponieważ posłuchałeś swej żony i zjadłeś z drzewa, co do którego dałem ci rozkaz w słowach: »Nie będziesz z niego jeść«, przeklęta niech będzie

ziemia z twego powodu: w trudzie będziesz zdobywał od niej pożywienie dla siebie po wszystkie dni twego życia. Cierń i oset będzie ci ona rodziła, a przecież pokarmem twym są płody roli. W pocie więc oblicza twego będziesz musiał zdobywać pożywienie, póki nie wrócisz do ziemi, z której zostałeś wzięty; bo prochem jesteś i w proch się obrócisz!”

Mężczyzna dał swej żonie imię Ewa, bo ona stała się matką wszystkich żyjących.

Pan Bóg sporządził dla mężczyzny i dla jego żony odzienie ze skór i przydział ich. Po czym Pan Bóg rzekł: „Oto człowiek stał się taki jak My: zna dobro i zło; niechaj teraz nie wyciągnie przypadkiem ręki, aby zerwać owoc także z drzewa życia, zjeść go i żyć na wieki”. Dlatego Pan Bóg wydalil go z ogrodu Eden, aby uprawiał tę ziemię, z której został wzięty. Wygnawszy zaś człowieka, Bóg postawił przed ogrodem Eden cherubów i połyskujące ostrze miecza, aby strzec drogi do drzewa życia.

Mężczyzna zbliżył się do swej żony Ewy. A ona poczęła i urodziła Kaina, i rzekła: „Otrzymałam mężczyznę od Pana”. A potem urodziła jeszcze Abla, jego brata.

Abel był pasterzem trzód, a Kain uprawiał rolę. Gdy po jakimś czasie Kain składał dla Pana w ofierze¹ płody roli, zaś Abel składał również pierwociny ze swej trzody i z ich tłuszczu, Pan wejrzał na Abla i na jego ofiarę; na Kaina zaś i na jego ofiarę nie chciał patrzeć. Smuciło to Kaina bardzo i chodził z ponurą twarzą.

Pan zapytał Kaina: „Dlaczego jesteś smutny i dlaczego twarz twoja jest ponura? Przecież gdybyś postępował dobrze, miałbyś twarz pogodną; jeżeli zaś nie będziesz dobrze postępował,

---

¹ Ofiara – to, co składane jest Bogu w akcie dziękczynienia, czci lub zadośćuczynienia za nieposłuszeństwo. W Starym Testamencie istniało pięć rodzajów ofiar: całopalne, pokarmowe, biesiadne, przebłagalne i zadośćuczynienia. Śmierć Jezusa była ofiarą ostateczną i doskonałą, która w pełni wynagrodziła za grzechy ludzkości (terminy „oddanie”, „poświęcenie” są synonimami słowa „ofiara”).

grzech² leży u wrót i czyha na ciebie, a przecież ty masz nad nim panować”.

Rzekł Kain do Abla, brata swego: „Chodźmy na pole”. A gdy byli na polu, Kain rzucił się na swego brata Abla i zabił go.

Opowiadania o tragicznych pomyłkach i błędnych wyborach Adama i Ewy oraz Kaina, ich pierworodnego syna, odbijają się echem w późniejszych relacjach o problemach i dramatach ich dzieci i kolejnych potomków. Po wygnaniu z ogrodu Eden ludzie zaczęli stopniowo zaludniać ziemię, idąc, gdzie ich nogi i oczy poniosą. Lecz im bardziej zaniedbywali relację z Bogiem, tym bardziej wzrastała ich nienawiść i gniew, tym bardziej też mnożyły się morderstwa i oszustwa. W końcu doszło do tego, że prawie każdy zapomniał o Stworzycielu i o tym, co się w życiu tak naprawdę liczy. Dla ludzi życie stało się jedną wielką zabawą, bez odrobiny refleksji o konsekwencjach takiej postawy... Dla wszystkich – z wyjątkiem jednego człowieka.

Kiedy zaś Pan widział, że wielka jest niegodziwość ludzi na ziemi i że usposobienie ich jest wciąż złe, żałował, że stworzył ludzi na ziemi, i zasmucił się. Wreszcie Pan rzekł: „Zglądzę ludzi, których stworzyłem, z powierzchni ziemi: ludzi, bydło, zwierzęta pełzające i ptaki powietrzne, bo żał mi, że ich stworzyłem”. [Tylko] Noego Pan darzył życzliwością.

Oto dzieje Noego.

Noe, człowiek prawy³, wyróżniał się nieskazitelnością wśród współczesnych sobie ludzi; w przyjaźni z Bogiem żył Noe. A Noe był ojcem trzech synów: Sema, Chama i Jafeta.

Ziemia została skażona w oczach Boga. Gdy Bóg widział, iż ziemia jest skażona, że wszyscy ludzie postępują na ziemi niegodziwie, rzekł do Noego: „Postanowiłem położyć kres istnieniu

---

² Grzech – zło, wada moralna, wykroczenie, nieposłuszeństwo. Termin ten odnosi się do każdego uczynku, myśli lub postawy, które nie odpowiadają zasadom ustanowionym przez Boga.

³ Prawy – żyjący zgodnie z zasadami ustanowionymi przez Boga. „Prawość Boga” wskazuje na Jego sprawiedliwość i doskonałość.

wszystkich ludzi, bo ziemia jest pełna wykroczeń przeciw mnie; zatem zniszczę ich wraz z ziemią. Ty zaś zbuduj sobie arkę z drzewa żywicznego, uczyni w arce przegrody i powlecz ją smołą wewnątrz i zewnątrz. A oto, jak masz ją wykonać: długość arki – trzysta łokci, pięćdziesiąt łokci – jej szerokość i wysokość jej – trzydzieści łokci. Nakrycie arki, przepuszczające światło, sporządzisz na łokieć wysokie i zrobisz wejście do arki w jej bocznej ścianie; uczyni przegrody: dolną, drugą i trzecią. Ja zaś sprowadzę na ziemię potop, aby zniszczyć wszelką istotę pod niebem, w której jest tchnienie życia; wszystko, co istnieje na ziemi, wyginie, ale z tobą zawrę przymierze⁴. Wejdz przeto do arki z synami twymi, z żoną i z żonami twych synów. Spośród wszystkich istot żyjących wprowadź do arki po parze, samca i samicę, aby ocalały wraz z tobą od zagłady. Z każdego gatunku ptactwa, bydła i zwierząt pełzających po ziemi po parze; niechaj wejdą do ciebie, aby nie wyginęły. A ty nabierz sobie wszelkiej żywności – wszystkiego, co nadaje się do jedzenia – i zgromadź u siebie, aby była na pokarm dla ciebie i na paszę dla zwierząt”.

I Noe wykonał wszystko tak, jak Bóg polecił mu uczynić.

A potem Pan rzekł do Noego: „Wejdz wraz z całą twą rodziną do arki, bo przekonałem się, że tylko ty jesteś wobec mnie prawy wśród tego pokolenia. (...) Bo za siedem dni spuszczę na ziemię deszcz, który będzie padał czterdzieści dni i czterdzieści nocy, aby wyniszczyć wszystko, co istnieje na powierzchni ziemi – cokolwiek stworzyłem”.

Noe miał sześćset lat, gdy nastął potop na ziemi.

Noe wszedł z synami, z żoną i z żonami swych synów do arki, aby schronić się przed wodami potopu. Ze zwierząt czystych i nieczystych, z ptactwa i ze wszystkiego, co pełza po ziemi, po dwie sztuki, samiec i samica, weszły do Noego, do arki, tak jak mu Bóg rozkazał.

---

⁴ Przymierze – porozumienie, umowa lub obietnica między dwiema stronami. Przymierze miało być paktem, którego nie wolno było złamać.

A gdy upłynęło siedem dni, wody potopu spadły na ziemię.

I właśnie owego dnia Noe oraz jego synowie, Sem, Cham, Jafet, żona Noego i trzy żony jego synów weszli do arki, a wraz z nimi wszelkie gatunki zwierząt, bydła, zwierząt pełzających po ziemi, wszelkiego ptactwa [i istot ze skrzydłami]. Wszelkie istoty, w których było tchnienie życia, weszły po parze do Noego do arki. Gdy już weszły do arki samiec i samica każdej istoty żywej, jak Bóg rozkazał Noemu, Pan zamknął za nim [drzwi].

A potop trwał na ziemi czterdzieści dni i wody wezbrały, i podniosły arkę ponad ziemię. Kiedy przybywało coraz więcej wody i poziom jej podniósł się wysoko ponad ziemią, arka płynęła po powierzchni wód. Wody bowiem podnosiły się coraz bardziej nad ziemię, tak że zakryły wszystkie góry wysokie, które były pod niebem. Wody się więc podniosły na piętnaście łokci ponad góry i zakryły je. Wszystkie istoty poruszające się na ziemi z ptactwa, bydła i innych zwierząt i z wszelkich jestestw, których było wielkie mnóstwo na ziemi, wyginęły wraz ze wszystkimi ludźmi. Wszystkie istoty, w których nozdrzach było ożywiające tchnienie życia, wszystkie, które żyły na lądzie, zginęły. I tak Bóg wygubił doszczętnie wszystko, co istniało na ziemi, od człowieka do bydła, zwierząt pełzających i ptactwa powietrznego; wszystko zostało doszczętnie wytępione z ziemi. Pozostał tylko Noe i to, co z nim było w arce. A wody stale się podnosiły na ziemi przez sto pięćdziesiąt dni.

Ale Bóg, pamiętając o Noem, o wszystkich istotach żywych i o wszystkich zwierzętach, które z nim były w arce, sprawił, że powiał wiatr nad całą ziemią i wody zaczęły opadać. Zamknęły się bowiem zbiorniki Wielkiej Otchłani tak, że deszcz przestał padać z nieba. Wody ustępowały z ziemi powoli, lecz nieustannie, i po upływie stu pięćdziesięciu dni się obniżyły. Miesiąca siódmego, siedemnastego dnia miesiąca arka osiadła na górach Ararat. Woda wciąż opadała aż do miesiąca dziesiątego. W pierwszym dniu miesiąca dziesiątego ukazały się szczyty gór.

W sześćset pierwszym roku, w miesiącu pierwszym, w pierwszym dniu miesiąca wody wyschły na ziemi, i Noe, zdjawszy dach arki, zobaczył, że powierzchnia ziemi jest już prawie sucha.

A kiedy w miesiącu drugim, w dniu dwudziestym siódmym ziemia wyschła, Bóg przemówił do Noego tymi słowami: „Wyjdź z arki wraz z żoną, synami i z żonami twych synów. Wyprowadź też z sobą wszystkie istoty żywe: z ptactwa, bydła i zwierząt pełzających po ziemi; niechaj rozejdą się po ziemi, niech będą płodne i niech się rozmnażają”.

Noe wyszedł więc z arki wraz z synami, żoną i z żonami swych synów. Wyszły też z arki wszelkie zwierzęta: różne gatunki zwierząt pełzających po ziemi i ptactwa, wszystko, co się porusza na ziemi.

Noe zbudował ołtarz dla Pana i wzięwszy ze wszystkich zwierząt czystych i z ptaków czystych złożył je w ofierze całopalnej na tym ołtarzu. Gdy Pan poczuł miłą woń, rzekł do siebie: „Nie będę już więcej złorzeczył ziemi ze względu na ludzi, bo usposobienie człowieka jest złe już od młodości. Przeto już nigdy nie zgładzę wszystkiego, co żyje, jak to uczyniłem”.

Po czym Bóg pobłogosławił Noego i jego synów, mówiąc do nich: „Bądźcie płodni i mnożcie się, abyście zaludnili ziemię. Wszelkie zaś zwierzę na ziemi i wszelkie ptactwo powietrzne niechaj się was boi i lęka. Wszystko, co się porusza na ziemi, i wszystkie ryby morskie zostały oddane wam we władanie”.

Potem Bóg tak rzekł do Noego i do jego synów: „Ja, Ja zawieram przymierze z wami i z waszym potomstwem, które po was będzie; z wszelką istotą żywą, która jest z wami: z ptactwem, ze zwierzętami domowymi i polnymi, jakie są przy was, ze wszystkimi, które wyszły z arki, z wszelkim zwierzęciem na ziemi. Zawieram z wami przymierze, tak iż nigdy już nie zostanie zgładzona wodami potopu żadna istota żywa i już nigdy nie będzie potopu niszczącego ziemię”.

Po czym Bóg dodał: „A to jest znak przymierza, które ja zawieram z wami i każdą istotą żywą, jaka jest z wami, na wieczne czasy: Łuk mój kładę na obłoki, aby był znakiem przymierza między Mną a ziemią. (...) Gdy zatem będzie ten łuk na obłokach, patrząc na niego, wspomnę na przymierze wieczne między mną a wszelką istotą żyjącą w każdym ciełe, które jest na ziemi”.

Po potopie ziemia wróciła do stanu pierwotnego. Odrodziło się życie roślin i zwierząt, a potomkowie Noego zaludnili ziemię. Cykl życia toczył się dalej, ludzie zaś pamiętali o Bogu. Zajmowali się tym, co poprzednio, i podejmowali nowe zajęcia. Powiększali pola uprawne, liczba zwierząt w ich stadach wzrastała. Wymiana handlowa przynosiła zyski, szlaki komunikacyjne ułatwiały przemieszczanie się z miejsca na miejsce. Nadszedł czas, że Bóg zechciał wykonać następny ruch i utworzyć naród w kraju, który miał się stać kulturowym i etnicznym domem dla... Cóż, o tym przyjdzie opowiedzieć później.

Abram (Bóg zmienił potem jego imię na Abraham) nie miał żadnych predyspozycji, które czyniłyby go odpowiednim kandydatem na założyciela ludu Bożego. Jego krewni oddawali cześć bożkom w kraju leżącym bardzo daleko od krainy, która miała stać się ziemią obietnicą. Abraham i jego żona Saraj (Bóg zmienił potem jej imię na Sara) dawno mieli za sobą lata, w których wydaje się potomstwo na świat. Sara była bezpłodna – gdyby nie mieli dzieci, lud Boży nie mógłby powstać. Dla Boga nie był to jednak problem i obiecał Abrahamowi rzecz niemożliwą. Na oczach Abrahama niemożliwe stało się faktem. A oto, jak do tego doszło.

Indeks miejsc biblijnych

- 1. Stworzenie: początek życia, jakie znamy:** Rdz 1–6, 6–9
- 2. Bóg tworzy naród:** Rdz 12–13, 15–17, 21–22, 32–33, 35; Rz 4; Hbr 11
- 3. Józef: od niewolnika do zarządcy faraona:** Rdz 37, 39, 41–48, 50
- 4. Wyzwolenie:** Wj 1–7, 10–17
- 5. Nowe rozporządzenia i nowe przymierze:** Wj 19–20, 24–25, 32–34, 40
- 6. Wędrowka:** Lb 10–14, 20–21, 25, 27; Pwt 1–2, 4, 6, 8–9, 29–32, 34
- 7. Początek walki:** Joz 1–2, 6, 8, 10–11, 23–24
- 8. Killkoro dzielnych mężczyzn... i kobiet:** Sdz 2–4, 6–8, 13–16
- 9. Wiara pewnej cudzoziemki:** Rt 1–4
- 10. Kto wyżej siedzi, ten boleśniej upada:** 1 Sm 1–4, 8–13, 15
- 11. Od pasterza do króla:** 1 Sm 16–18, 24, 31; 2 Sm 6, 22; 1 Krn 17; Ps 59
- 12. Król poddawany próbom:** 2 Sm 11–12, 18–19; 1 Krn 22, 29; Ps 23, 32, 51
- 13. Król, któremu niczego nie brakowało:** 1 Krl 1–8, 10–11; 2 Krn 5–7; Prz 1–3, 6, 20–21
- 14. Królestwo rozdarte na dwie części:** 1 Krl 12–16
- 15. Boży posłańcy:** 1 Krl 17–19; 2 Krl 2, 4, 6; Oz 4–5, 8–9, 14; Am 1–3, 5; 9
- 16. Początek końca królestwa północnego:** 2 Krl 17–19; Iz 3, 6, 13–14, 49, 53
- 17. Upadek królestwa:** 2 Krl 21, 23–25; 2 Krn 33, 36; Jr 1–2, 4–5, 13, 21; Lm 1–3, 5; Ez 1–2, 6–7, 36–37

- 18. Daniel na wygnaniu:** Dn 1–3, 6; Jr 29–31
- 19. Powrót do domu:** Ezd 1–6; Ag 1–2; Za 1, 8
- 20. Królowa jak piękna tak odważna:** Est 1–9
- 21. Odbudowa murów:** Ezd 7; Ne 1–2, 4, 6–8; Ml 1–4
- 22. Narodziny Króla:** Mt 1–2; Łk 1–2; J 1
- 23. Początek działalności publicznej Jezusa:** Mt 3–4, 11; Mk 1–3; Łk 8; J 1–4
- 24. Człowiek inny niż pozostali:** Mt 5–7, 9, 14; Mk 4–6; Łk 10, 15; J 6
- 25. Jezus, Syn Boży:** Mt 17, 21; Mk 8–12, 14; Łk 9, 22; J 7–8, 11–12
- 26. Godzina ciemności:** Mt 26–27; Mk 14–15; Łk 22–23; J 13–14, 16–19
- 27. Zmartwychwstanie:** Mt 27–28; Mk 16; Łk 24; J 19–21
- 28. Nowe początki:** Dz 1–10, 12
- 29. Podróże apostołskie Pawła:** Dz 13–14, 16–20; Rz 1, 3–6, 8, 12, 15; 1 Kor 1, 3, 5–6, 10, 12–13, 15–16; Ga 1, 3, 5–6; 1 Tes 1–5
- 30. Ostatnie dni Pawła:** Dz 20–23, 27–28; Ef 1–6; 2 Tm 1–4
- 31. U końca czasów:** Ap 1–5, 19–22

Spis treści

Przedmowa.....	5
Wstęp	7
1. Stworzenie: Początek życia, jakie znamy	15
2. Bóg tworzy naród	27
3. Józef: od niewolnika do zarządcy faraona.....	43
4. Wyzwolenie	59
5. Nowe rozporządzenia i nowe przymierze	75
6. Wędrówka.....	89
7. Początek walki.....	109
8. Kilkoro dzielnych mężczyzn... i kobiet.....	123
9. Wiara pewnej cudzoziemki.....	141
10. Kto wyżej siedzi, ten boleśniej upada	149
11. Od pasterza do króla.....	165
12. Król poddawany próbom	183
13. Król, któremu niczego nie brakowało	197
14. Królestwo rozdarte na dwie części.....	215
15. Boży posłańcy.....	227

16. Początek końca królestwa północnego.....	241
17. Upadek królestwa.....	251
18. Daniel na wygnaniu	267
19. Powrót do domu.....	281
20. Królowa jak piękna tak odważna	293
21. Odbudowa murów	309
22. Narodziny Króla	325
23. Początek posługiwania Jezusa.....	335
24. Człowiek inny niż pozostali.....	351
25. Jezus, Syn Boży	369
26. Godzina ciemności	383
27. Zmartwychwstanie.....	397
28. Nowe początki	405
29. Podróże apostołskie Pawła	421
30. Ostatnie dni Pawła	453
31. U końca czasów	473
Epilog	483
Pytania do dyskusji	485
Wykaz postaci (w porządku chronologicznym).....	499
Indeks miejsc biblijnych	507